

ALUMNIVERENIGING VAN HOGESCHOOL VAN HALL LARENSTEIN
EN HELICON MBO VELP / APRIL 2019

WA 2 MAGAZINE

**Bert Linssen:
een Larensteiner in China**

**Een evenementenbedrijf in de
breedste zin van het woord**

**Fusiebestuur VVA-Aristaeus
stelt zich voor**

Hoofredactie

Christel Klaren (VVA), Ria Dubbeldam (gaw)

Redactie

Leonie Heutinck, Melanie Koning,
Edwin Vriezen, Doede Wessels

Redactieadres & ledenadministratie

VVA Larenstein
Postbus 350, 6880 AJ Velp
T 026-3695725
E redactie@vva-larenstein.nl
E administratie@vva-larenstein.nl
www.vva-larenstein.nl

Advertentieverkoop

Medialijn bv, Sandra Hepping
T 0314-763735
E s.hepping@medialijn.nl

Opzeggen lidmaatschap

Schriftelijk voor 1 december 2019.

Copyrights

Het auteursrecht berust bij de uitgever en de auteurs.
Overname van artikelen wordt gewaardeerd, mits voorzien van een deugdelijke bronvermelding.

Aansprakelijkheid

De uitgever en auteurs streven naar juistheid van de informatie. De uitgever en auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg is van handelingen gebaseerd op onze informatie.

VVA-bestuur

Voorzitter / Erwin van den Berg
E voorzitter@vva-larenstein.nl
T 06-13356669

Penningmeester a.i. / Erwin van den Berg

E penningmeester@vva-larenstein.nl
T 06-13356669

Secretaris / Paul Eugelink

E secretaris@vva-larenstein.nl
T 06-53874402

Bestuurslid Regiozaken / Wilco van Hout

E regiozaken@vva-larenstein.nl
T 06-83608249

Druk / Senefelder Misset B.V.

Vormgeving / gaw ontwerp+communicatie, Wageningen

Oplage / 4.000

Coverfoto / Atkins

ISSN 1879-422X

INHOUD / 2 / 19

- 4** Bestuursleden stellen zich voor
Het fusiebestuur werkt voortvarend aan één alumnivereniging voor heel Velp en Leeuwarden. Maar wie zijn die Aristaeus-bestuursleden eigenlijk?
- 7** Column: Herkomstaanduiding van onze boodschappen rammelt
Voedingsmiddelentechnoloog IJsbrand Velzeboer start een reeks prikkelende columns over ons dagelijkse voedsel.
- 10** 'Waterschappen zijn vanwege de grote uitdagingen fantastische werkgevers'
Dijkgraaf Patrick van der Broeck van Waterschap Limburg schetst de perspectieven van een carrière bij een waterschap.
- 13** VVA-lid Jeffrey Janssen over zonneparken
In 2050 moet Nederland energieneutraal zijn. Jeffrey Janssen, projectmanager bij PowerField, draagt aan deze transitie bij met zonneparken.
- 14** Een evenementenbedrijf in de breedste zin van het woord
Bij het evenementenbedrijf van MBCS'er Joost Frijlink op het 220 hectare grote WaterGoed! is van alles te doen: klimmen/zippen, tablet games et cetera.
- 16** Stelling: Zonnevelden zijn hard nodig voor doelstellingen duurzame energie
Voor de opwekking van duurzame energie valt het oog steeds vaker op grootschalige zonnevelden. Wat vind je van deze ontwikkeling?
- 19** Een Larensteiner in China
'Ontwerpen voor Zuidoost-Azië en China zijn zonder uitzondering grootschalig', zegt tuin- en landschapsinrichter Bert Linssen. Hij werkt er aan uitdagende projecten.
- 22** Docenten in hun vrije tijd
Een nieuwe rubriek: hoe besteden docenten hun vrije tijd? Zijn ze dan ook bezig met hun vakgebied of hebben ze hele andere passies?

En verder: VVA-nieuws en advertorials

Een alumni community: 'What's in it for me?'

Even voorstellen... Mijn naam is Patricia de Vries en ik ben sinds 1 maart aan de slag om samen met jou een alumni community op te zetten. Toen ik met het bestuur van VVA-Aristaeus in gesprek ging over de ambitie en het doel van de community, hield een belangrijke vraag mij bezig: 'Wat levert een alumnivereniging de leden eigenlijk op?' Ofwel: 'What's in it for me?'

Het antwoord op deze vraag moet duidelijk zijn, voordat we met de technische bouw en de inrichting van een online community-platform beginnen. Daarom doen we nu eerst een ledenonderzoek uit. Met een brede selectie leden voeren we persoonlijke diepte-interviews. Wie weet heb ik jou al benaderd. De antwoorden die we krijgen moeten leiden tot een helder inzicht in waar alumni behoefte aan hebben en waarin de meerwaarde van het lidmaatschap zit. Een young professional heeft vast andere behoeften en wensen dan een senior in zijn mid career of een alumnus die van zijn pensioen geniet.

Ook betrokkenen rondom de vereniging, zoals bedrijven en organisaties, studenten en de scholen, stellen we vragen. Tijdens mijn offline kennis-makingsronde, waar ik nog volop mee bezig ben, krijg ik tot nog toe een positieve eerste indruk. De bereidheid is groot om de band met de vereniging te versterken!

De uitkomsten van ons onderzoek zal de essentie van de VVA-Aristaeus community naar boven halen. Het onderzoek zal zicht geven op wat leden bedoelen met verbinding zoeken, ontmoeten, en kennis en ervaringen delen. Vervolgens kunnen we daar een activiteitenprogramma aan vast koppelen. Op deze manier ontstaat een nieuwe balans tussen activiteiten, kennis en ervaringen, passend bij de wensen en behoeften van deze tijd.

Tot de zomervakantie zijn we dus volop bezig met het peilen van behoeften en wensen bij een aantal leden. Ook stellen we een klankbordteam samen met een brede vertegenwoordiging van VVA-leden, studenten, bedrijfsleven, collega's en docenten/lectoren die actief mee wil denken over hoe de zichtbaarheid van de vereniging en aansluiting met de leden is te optimaliseren.

Kortom, de online community wordt een middel om samen met jou de waarde van het lidmaatschap te vergroten. Heb je tips of ideeën? Laat het mij weten: patricia.devries@hvhl.nl, 06-11740818.

Patricia de Vries,
community manager

Bestuursleden stellen zich voor

De fusie tussen VVA en Aristaeus staat voor de deur. Het fusiebestuur werkt voortvarend aan één alumnivereniging voor heel Velp en Leeuwarden. Maar wie zijn die Aristaeus-bestuursleden eigenlijk? Op deze plek stellen ze zich voor.

Gerben Donker, beoogd vice-voorzitter

Ik ben een boerenzoon uit Stap-horst. Na mijn studie Veehouderij in Leeuwarden ben ik gaan werken bij Rovecom in Hoogeveen. Wij maken kennisintensieve software voor bedrijven rondom de boer. Denk aan mengvoer-, zuivel- en genetica-bedrijven in zowel binnen- als buitenland. Bij Rovecom kwam ik binnen als programmeur. Via de functies technisch projectleider, project-leider en business unit manager ben ik opgeklommen tot het directieteam.

Bij Aristaeus kwam ik terecht door te reageren op een oproep voor bestuursleden. Dat leek me wel wat en zo werd ik voorzitter. Als voorzitter maar ook uit persoonlijke overtuiging ben ik een sterk voorstander van de fusie van beide alumniverenigingen. We hebben mooie ambities die ik graag samen met en voor jullie tot waarde wil brengen. We gaan mooie jaren toevoegen aan de rijke historie van de gefuseerde verenigingen en hun voorgangers. Ik hoop jullie snel te ontmoeten op één van onze activiteiten.

IJsbrand Velzeboer, beoogd secretaris

Sinds mijn afstuderen in 1978 in Bolsward als voedingsmiddelen-technoloog ben ik actief in dit mooie vakgebied. Vlees- en groente- en fruittechnologie vormen de rode draad van mijn carrière. Door de oprichting van mijn eigen bedrijf Scienta nova in 2000 bouw ik dat verder uit. Scienta nova verzorgt opleidingen, inspecties en onderzoek voor de voedingsmiddelenindustrie. De wereldhandel en de prijsdruk vanuit de retail maken de voedselketen zeer ingewikkeld. Voor veel QA-managers is de beheersing van alle risico's een nachtmerrie. De aandacht voor voedselveiligheid verschuift steeds meer naar boeren, tuinders en vissers. De agrarische opleidingen spelen een sleutelrol in het overbrengen van kennis hierover, maar besteden er nog te beperkt aandacht aan. Mijn ambitie als bestuurslid van VVA-Aristaeus is om actief een bijdrage te leveren aan kennisontwikkeling na het afstuderen. 'Autorijden leer je pas als je het rijbewijs gehaald hebt.' Een alumnivereniging zal stevig moeten bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de afgestudeerde. De activiteitenkalender met lezingen, excursies, bedrijven contactdagen en masterclasses zal iets zijn, waar zowel de student als de afgestudeerde jaarlijks naar zullen uitkijken. Belangrijke taken voor een alumni-vereniging zijn in mijn ogen: loop-

baanondersteuning, competentieversterking en netwerkbouw. Drie kernactiviteiten die het nuttige met het aangename combineren. Een alumni-activiteit moet altijd een professioneel feestje zijn!

Michel Tol, beoogd penningmeester

Na mijn opleiding levensmiddelen-technologie in Bolsward (1989) ben ik aan de slag gegaan als technoloog bij Koninklijke Buisman in Zwartsluis. Zo'n vijftien jaar later maakte ik de overstap naar de net afgesplitste business unit Buisman Ingredients. Als senior food technologiest ontwikkel ik vooral applicaties voor gekarameliseerde suikers en karamelkleurstoffen voor industrieën in Europa en Zuidoost-Azië. Tevens volg ik de wetgeving nauwlettend als voorzitter van de FNLI-additievenwerkgroep en als lid van Euteca, de vereniging van karamelproducenten en -gebruikers. In 2017 ben ik na een oproep van Aristaeus penningmeester geworden. Mijn ambitie is om de fusievereniging verder te laten bloeien via een goed contact met de school en de studenten, zodat pas afgestudeerden het nut en de noodzaak zien van het lidmaatschap. We moeten inzetten op deze collega's van de toekomst. De vereniging en de school zijn uniek door hun jarenlange bestaan met de vaak unieke opleidingen. Ik hoop nog veel te kunnen bijdragen en uiteraard de penningen zorgvuldig te bewaken.

Ninja Blok, kandidaat-bestuurslid

Ik ben 32 jaar en sinds twee jaar werkzaam bij Eelerwoude als adviseur ecologie. Mijn ouderlijk huis bevindt zich in Assen, waar ik mijn passie voor natuur heb ontwikkeld en besloot om in Leeuwarden Milieukunde te gaan studeren bij hogeschool Van Hall Larenstein. Tijdens mijn studie heb ik mij gespecialiseerd in natuurwetgeving, beleidsvorming en soortenkennis.

In mijn vrije tijd ben ik bezig met natuurprojecten (KNNV Zwolle en Stichting Avifauna Zwolle), vooral voor (roof)vogels, zoogdieren en vleermuizen.

Tijdens de Carriëredag in januari bij VHL in Leeuwarden ontmoette ik de bestuurders van Aristaeus en VVA. Ik raakte direct enthousiast! Het lijkt mij een mooie uitdaging en ervaring om de alumnivereniging te komen versterken. Mijn motivatie is het in contact brengen van oud-studenten. Ik ben ervan overtuigd dat het samenbrengen van jong professionals een meerwaarde heeft voor ieders loopbaan.

Het kan een hoop nieuwe kennis opleveren en ook veel gezelligheid. Ik hoop hier dan ook een bijdrage aan te mogen leveren. Ik heb er zin in!

Heb je vragen of ludieke ideeën? Mail mij gerust: andrine16@hotmail.com.

VVA AGENDA

7 mei Sallandse Heuvelrug en korhoen

Deze lezing van studievereniging LaarX is voor iedereen toegankelijk, 19:00-21:00 uur, locatie: Larenstein, meer informatie www.svlaarx.nl.

do 17 mei Voorjaars-ALV

Deze ALV heeft een speciaal tintje. Het gebouw van hogeschool Van Hall Larenstein in Velp – de UFO! – bestaat 25 jaar. Daar besteden we tijdens een intermezzo graag aandacht aan.

Inloop ALV 14:30 uur met na afloop borrel en BBQ.
Locatie VHL Velp
Aanmelden bij Christel Klaren, VVA bureau, christel.klaren@hvhl.nl

do 10 oktober VVA Carrière dag

Hét netwerkevent voor werkgemers, afgestudeerden en studenten. Thema voor deze editie is Energietransitie. In deze VVA Magazine nemen we er al een voorschot op. Zie pagina 13 en 16-17.

Reünie HBCS Cultuurtechniek 1967-1971

In 1996 hield de groep HBCS Cultuurtechniek 1967-1971 een geslaagde reünie. Graag willen we opnieuw onze oud-studiegenoten treffen. Om de belangstelling onder oud-klasgenoten te polsen hebben we een actuele lijst namen en adressen nodig. De deelnemerslijst van 1996 is niet helemaal compleet en vanzelfsprekend niet meer volledig actueel. Via de VVA doen we daarom een oproep. Kun je aan het VVA-bureau laten weten of je interesse hebt in een reünie? Stuur een bericht naar info@vva-larenstein.nl. Laat meteen ook je adresgegevens achter. Of ken je anderen van de HBCS-groep 1967-1971? Wil je hen dan op de hoogte stellen?

Vriendelijk groet,
Jaap Hadders en Jan Brinkman

De 'nieuwbouw' is jarig en geeft daarom een feestje!

Op 17 mei vinden de ALV's plaats van VVA Larenstein en Alumnivereniging Aristaeus op VHL Larenstein in Velp. **U komt toch ook?** Na afloop bent u uitgenodigd voor een netwerkborrel met aansluitend een BBQ.

Programma 17 mei

14:30 uur Inloop met koffie/thee en wat lekkers
15:00 uur Aanvang ALV VVA Larenstein en ALV Aristaeus
(in verschillende ruimten)
16:00 uur Intermezzo
16:30 uur Netwerkborrel met aansluitend een BBQ

Kosten BBQ €10,00
Opgave bij VVA bureau, info@vva-larenstein.nl

Reünie Boskoop 1962-1972

Op 22 mei wordt er een gecombineerde reünie georganiseerd voor afgestudeerden van de RMTS, HOTA en RHSTL. De bijeenkomst is bedoeld voor studenten die ongeveer in de periode 1962-1972 in Boskoop op school zaten.

De organisatoren Joop Braam en Jan Oosterbaan nodigen u van harte uit voor deze reünie die in Dongen wordt gehouden. Kunt u zo spoedig mogelijk laten weten of u komt? Bij aanmelding via braamjoop@gmail.com ontvangt u nadere informatie. U kunt ons ook helpen bij het achterhalen van studiegenoten.

We zien uit naar een hernieuwde ontmoeting,
Joop Braam en Jan Oosterbaan

– ADVERTENTIE –

BOOT INGENIEURS MET EEN VERHAAL

Jaco Poppe
Commercieel manager

HET VERHAAL VAN BOOT

De kracht van BOOT is de diversiteit aan diensten. Je kunt ons inzetten om projecten van A tot Z te regelen. Onze ingenieurs zetten zich in voor een toekomstbestendige en inspirerende leefomgeving. Doe jij mee?

Meer informatie? Neem contact op met Jaco Poppe.
jac.poppe@buroboot.nl | 0318-247265 | werkenbijboot.nl

Detail van project Schoutlaan in Antwerpen: een grasveld is omgevormd tot een avontuurlijk speelgebied voor jong en oud. Bob Olyerhoek maakte de technische tekening.

'Donkergroen biedt allerlei carrièremogelijkheden'

Na zijn afstuderen in 2018 ging Bob Olyerhoek op gesprek bij Donkergroen. Dat voelde meteen goed: aan dit bedrijf met creatieve groendenkers en doeners wil hij een bijdrage leveren. Als trainee/technisch ontwerper ontdekt hij de vele facetten van het groenbedrijf.

Bob Olyerhoek (26) kwam naar Velp voor de opleiding Tuin- en landschapsinrichting. Ontwerper wilde hij worden. Hij genoot van de studie, maar kwam tot het inzicht dat techniek beter bij hem past. 'Het hele concrete van hoe je een ontwerp uitwerkt in een technische tekening spreekt mij meer aan dan het hele vrije van ontwerpen.' Het afstuderen brak aan en Bob kon aan de slag bij zijn stagebedrijf. Fantastisch natuurlijk. Ondertussen kreeg hij ook mails van zijn afstudeerdocenten waarin diverse bedrijven vacatures aanboden. 'Ik besloot er serieus naar te kijken, want maakte ik de goede keuze? Ik zei toch altijd dat je niet op één paard moet wedden?'

Om het zeker te weten, ging hij op gesprek bij Donkergroen. Bob kende het bedrijf uit de tijd dat hij bij de hovenier werkte en aanvullend een dag per week naar school ging. In zijn klas zaten jongens van Donkergroen. 'Wat ik zag was een bedrijf voor groenbeheer. De functie moest wel heel erg leuk uitpakken om toch naar de vestiging in Tiel te gaan. Ja, en toen verliep dat gesprek zó goed! Donkergroen doet mooie dingen, ze hebben echt een vernieuwende kijk op de beleving van de binnen- en buitenruimte. En ook de fijne sfeer sprak me aan. Een week later had ik het contract getekend. Zo snel kan het dus gaan.'

Al is Bob nu trainee, er ligt momenteel zoveel werk dat hij vrijwel volwaardig meedraait als technisch tekenaar. Gelukkig kan dat ook; zijn opleiding sloot goed aan bij het huidige werk. Technisch tekenen vindt Bob 'hartstikke leuk'. Hij tekent bijvoorbeeld de inrichting van schoolpleinen,

speeltuinen, binnentuinen van kantoorpanden en landschapsparken. Maar zijn wens is om zich breder te oriënteren en te ontwikkelen. 'Het is zeker de bedoeling dat ik met collega's van ontwerp en advies en van werkvoorbereiding mee ga lopen. Laatst kon ik buiten kijken hoe mijn technische ontwerp wordt aangelegd.' Bij voorkeur specialiseert Bob zich richting realisatie. Hij is een doener. 'Met mensen overleggen, zorgen dat projecten goed verlopen; dát is mijn ideaal. Donkergroen biedt die kansen, omdat het een landelijk opererend bedrijf met verschillende disciplines is.'

Bob onderhoudt nog contacten met school en studiegenoten. Zo woont hij nog in zijn studentenhuis in Velp. 'Wel zo gezellig en het is goed te doen om dagelijks van Velp naar Tiel te reizen.' Tijdens zijn studie was hij actief in de opleidings- en studentenadviescommissie. 'Praten over verbetering van de opleiding is belangrijk. We hebben ook best wat bereikt. T&L heeft het afgelopen jaar nieuwe afstudeerprofielen geïntroduceerd die beter aansluiten bij de behoefte van het werkveld. Het lijkt me niks mooiers om nu als afgestudeerde mee te blijven denken en te sparren. Ja, ik heb de ambitie om contact te houden. Het is belangrijk dat de lijnen tussen opleiding en bedrijfsleven kort zijn.'

Herkomstaanduiding van onze boodschappen rammelt

Een potje augurken afkomstig uit het buitenland. Op het etiket staat een Nederlandse afzender. Aan de bleke punten aan de uiteinde van een aantal augurken is duidelijk te zien dat er ook rotte augurken verwerkt zijn. De rotte plek is met een waterstraal weggespoten.

Als u vanavond een pot augurken openmaakt om uw borrel een beetje op te leuken, dan is de kans zeer groot dat ze in de pot zijn gestopt door werknemers die geen Europese taal spreken en wellicht niet eens kunnen lezen en schrijven.

De meeste consumenten denken – ten onrechte – dat de augurk aan hun prikkertje uit Nederland komt. Want lees je het etiket, dan staat daar toch een Nederlands adres? Consumenten worden echter op het verkeerde been gezet, want het adres is niet meer dan de afzender van het in Nederland gevestigde hoofdkantoor van de fabriek of – in geval van een huismerk – van een grote supermarktketen in Zaandam, Veghel of Beesd. Het etiket zegt dus niets over de herkomst van de augurken in de pot.

Hoe zit het dan? Augurken zijn toch heel goed in Nederland te telen? Inderdaad, en dat gebeurde vroeger ook volop. De regio's rond Breda, Venlo en het Belgische Hoogstraten stonden er bekend om. Tot de jaren 70! Door het goedkope aanbod uit Italië en Hongarije verdween de teelt uit Nederland. Geen augurkenteler die er nog brood in zag. Tegenwoordig komen de augurken ook niet meer uit Italië en Hongarije. De meeste supers laten hun huismerkaugurken overkomen uit India, maar daar reppen ze met geen woord over. Het is te hopen dat de Indiase fabrieken de voedselveiligheid onder controle hebben.

We zullen niet zo snel ziek worden van Indiase augurken, al is het arseengehalte in het drink- en grondwater in landen als India iets hoger dan bij ons. Onduidelijk is hoe het zit met eventuele residuen van gewasbeschermingsmiddelen en met ingrediënten die wij in Europa mogelijk niet kennen.

Waarom staat de werkelijke oorsprong niet op het etiket, zult u zich afvragen. Dood-eenvoudig omdat de EU-regelgeving Vo 1169/2011 dit niet altijd verplicht. Ontoelaatbaar vind ik dat en de oplossing is zo simpel. Wanneer een grondstof van buiten Europa komt, hoort er een landcode op het label te staan.

Het is opmerkelijk dat in deze tijd van politieke en maatschappelijke correctheid en transparantie politici uitputtend verantwoording moeten afleggen over hun doen en laten, maar dat fabrikanten en supermarktketens vrijuit lijken te gaan. Het is de vraag hoe lang dit nog goed gaat, want supermarktketens lopen zeker imagoschade op als blijkt dat de transparantie die zo hoog in het vaandel staat, een waas van schimmigheid blijkt te zijn.

Ik herhaal het nog maar een keer: hoe kan het beter? Door de werkelijke oorsprong van een voedingsmiddel op het etiket te zetten en niet mee te doen met de collectieve doofpotcultuur van de supers. De EU-regelgeving verdient op dit punt aanpassing. Denken dat de consument onwetend is, is niet meer van deze tijd.

IJSBRAND VELZEBOER

Voedingsmiddelentechnoloog Ijsbrand Velzeboer schrijft prikkelende columns over ons dagelijkse voedsel. In komende edities van VVA Magazine neemt hij je mee in de wonderre wereld van voedselveiligheid, kwaliteitsbewaking en -borging. Deze column is een nadere kennismaking met fusiepartner Aristaeus, de alumnivereniging van hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden.

Wil jij ook werken aan de 'optimale buitenruimte'?

Bij Cicom & Copier werken we met passie aan de 'optimale buitenruimte'. Deze 'optimale buitenruimte' is uniek voor elke plek. We benutten de lokale omstandigheden zoveel mogelijk en zorgen voor een vanzelfsprekende inpassing van de gevraagde ontwikkeling.

Cicom & Copier

Dit doen we vanaf het eerste initiatief van ontwikkeling tot ver na realisatie in de fase van beheer en onderhoud. Belangrijke producten die wij maken zijn vormgevende ontwerpen, technische tekeningen, detailleringen, werkschrijvingen en contracten. Tevens verzorgen we de realisatie en maken beheer- en monitoringsplannen.

Wij zoeken werkvoorbereiders, projectleiders, technisch tekenaars, bestekschrijvers, toezichhouders, directievoerders en uitvoerders.

Stuur je open sollicitatie per mail naar:
info@cicomcopier.nl

Gebiedsinrichting Water & Veiligheid Infrastructuur

ervaren professionals, persoonlijk en betrokken

www.bwz-ingenieurs.nl

TreeEbb.nl

Beleving door biodiversiteit

Plant maar genoeg van hetzelfde en je krijgt vanzelf problemen. Om biodiversiteit op de langere termijn een kans te geven en de risico's van ziekten en plagen te verminderen is het van belang een gevarieerd bomenbestand aan te planten. Diversiteit in soorten, variëteiten en cultivars geeft bovendien een veel uitgebreider palet om de openbare ruimte een eigen karakter te geven. En dat maakt die omgeving meteen ook een stuk prettiger.

De juiste bomen selecteren? Stel eigen moodboards samen op www.treeebb.nl.

Op de foto van links naar rechts: Boyd Vleugel, Frank Miedema, Stephan Jonker en Petra van Duivenvoorde. Niet op de foto: Peter Batelaan.

HB Adviesbureau: uitdagende projecten voor groene ingenieurs

Vijf van de vijftig medewerkers van HB Adviesbureau zijn Larensteiner. De jongste is 24, de oudste 59. 'Boven Amsterdam is er volop uitdagend werk', zeggen zij unaniem. 'Er is vraag naar groene mensen met technische kennis, dus schroom niet om eens een kijkje bij ons te nemen.'

Dat het Alkmaarse civieltechnische ingenieursbureau Larensteiners aanneemt is een logische ontwikkeling, vindt landschapsontwerper Petra van Duivenvoorde (42). 'Vrijwel elk civiel project vraagt tegenwoordig om groene oplossingen; klimaatbestendigheid is overal een issue.' Sinds september werkt ze bij HB Adviesbureau om onder meer de landschaps-architecte bij te staan. 'We krijgen namelijk steeds meer ontwerp-vragen. Ook participatietrajecten vragen de nodige tijd en aandacht.' Petra is enthousiast over haar nieuwe baan. 'HB heeft veel disciplines en kennis onder één dak: infra, groen, sport, natuur, milieu, hydrologie en 3D. Samen kunnen we heel gericht werken aan goede producten.' Het allerbelangrijkst vindt ze de goede sfeer. 'Het voelt een beetje als familie, iedereen loopt bij elkaar naar binnen. Er is vertrouwen in elkaar en je krijgt de ruimte. In zo'n werkomgeving kun je goed functioneren.'

Bos- en cultuurtechnieker en VVA-lid Peter Batelaan (59) kwam ruim tien jaar geleden bij HB Adviesbureau werken, toen het nog een echt civieltechnisch bedrijf was. Hij begon als project-leider infra, maar maakte de overstap naar Sport en Natuur. Tegenwoordig mag hij zich

directievoerder Sport en Natuur noemen. 'Wij Larensteiners vormen een hechte groep. Het is prachtig om met een jong team enthousiaste vakgenoten te werken.'

'We zijn inmiddels een vanzelfsprekendheid en een belangrijke vraagbaak binnen het bedrijf', vult werkvoorbereider/adviseur Stephan Jonker (33) aan. Wat hem aanspreekt is de grote afwisseling in de projecten. 'Neem de voorbereiding van het trainingscomplex van voetbalclub AZ. Hier was sprake van een hoog ambitieniveau, een strikte planning en een diversiteit aan werkzaamheden (sport, groen en civiel). We waren vanaf de eerste schetsen tot aan de aanbesteding betrokken.'

Frank Miedema (41) werkt evenals Petra sinds september bij HB Adviesbureau, hij in de functie van projectleider Sport en Natuur. 'Ons team richt zich met name op de voorbereiding van te renoveren sportvelden, de inrichting van natuurgebieden en de (her-)inrichting van het openbaar groen. Onze regio staat voor diverse uitdagingen waarvoor we oplossingen bedenken. Zo zijn wij in opdracht van het hoogheemraadschap bezig met de engineering van een viskringloopgebied in de Wieringermeer. Vissen kunnen straks via twee vispassages en

twee vistrappen een nieuw natuurgebied in zwemmen, daar verblijven en paaien. Wij werken het ontwerp (groen) technisch uit in een 3D-grondmodel, zodat de aannemer met GPS de ontgraving kan uitvoeren.'

Boyd Vleugel (24) is sinds drie jaar ontwerper bij HB. Hij bevestigt wat zijn collega's vertellen: een prachtig bedrijf met een open structuur, grote collegialiteit en uitdagende projecten. Als voorbeeld noemt hij de groene tribune bij de Bosbaan in het Amsterdamse Bos. 'Ik ben van A tot Z betrokken: in de voorbereiding als tekenaar en in de uitvoering als toezicht-houder. De complexe aspecten op zo'n prominente locatie maken dit een gaaf project om aan te werken.'

Afgelopen jaar had HB voor het eerst een stagiair van Larenstein, wat uitstekend bevallen is. Stage-lopers zijn zeer welkom. Frank Miedema: 'We steken veel tijd en energie in het opleiden en begeleiden van aanstormend talent.' Afgestudeerden nodigt hij uit te solliciteren. 'We hebben vacatures voor werkvoorbereiders en aankomend projectleiders. HB is een mooi bedrijf, waar mensen volop kansen krijgen zich te ontwikkelen.'

'Waterschappen zijn
vanwege de grote
uitdagingen fantastische
werkgevers'

Waterschap Limburg is begin 2017 ontstaan uit een fusie van twee waterschappen: Peel en Maasvallei en Roer en Overmaas. Patrick van der Broeck trad aan als dijkgraaf. Een ervaren bestuurder, die de VVA nomineerde voor de verkiezing Alumnus van het Jaar 2018. 'De nominatie is bij uitstek een mooie manier om te laten zien waar je als afgestudeerde zoal terecht kunt komen.'

Waterschap Limburg mag dan jong zijn, het gebouw waarin het neerstreek is dat niet. Driekwart jaar na de fusie vond het nieuwe waterschap een onderkomen in hartje Roermond. Het bouwboard voor de entree geeft aan dat het pand en de ruimtelijke inrichting eromheen beide flink op de schop gaan. 'Het is hier nogal stenig. Dat kan natuurlijk niet voor een waterschap dat duurzaamheid en klimaatadaptatie propageert', legt dijkgraaf Patrick van der Broek even later uit. 'Als we in het stedelijk gebied regenwater willen afkoppelen en mensen willen aanzetten tot 'stenen eruit en planten erin', dan moeten we dat zelf ook doen. *'Practice what you preach.'* En dus krijgt het waterschapsgebouw een sedumdak en hangplanten langs de gevels. De buitenruimte wordt een groene tuin met waterinfiltratie voor het afgekoppelde regenwater. Op de parkeerplaats staan de auto's straks onder een dak van schaduwrijke bomen.

Maatschappelijk gedreven

Binnen is de vergoening al begonnen. Op weg naar de kamer van de dijkgraaf passeer je een wand met planten. Op zijn kamer raken we aan de praat over Larenstein. Als lid van de Raad van Advies komt Van der Broeck af en toe nog in Velp. 'In mijn studietijd zaten we nog in de oudbouw, het klooster. Het was een fantastische tijd.' Naast zijn studie was hij veel op pad voor de jongerenafdeling van het CDA, het CDJA. Van der Broeck ontwikkelde op jonge leeftijd interesse in politiek. 'Ik kom uit een politiek actieve familie. Tijdens familiefeesten vlogen de maatschappelijke onderwerpen over tafel. Het adagium was: 'je leeft niet alleen voor jezelf, je moet ook bijdragen aan de samenleving'. Dat kun je op veel manieren doen, als verpleegster bijvoorbeeld. Ik vond de politiek interessant. Want links- of rechtsom, de grote issues worden nog steeds daar bepaald.' Als zestienjarige richtte Van der Broeck in zijn toenmalige woonplaats de CDJA-afdeling Kerkrade op. Hij stroomde achtereenvolgens door naar het provinciale en vervolgens landelijke CDJA-bestuur. 'Ad Koppejan was voorzitter, die later Tweede Kamerlid is geworden. Ook spindoctor Jack de Vries heb ik meegemaakt als voorzitter. Jan Cees de Jager, de latere minister van Financiën, was penningmeester.' Op zijn 29ste werd Van der Broeck Provinciaal Statenlid. In de jaren daarna

'Je leeft niet alleen voor jezelf, je hoort ook bij te dragen aan de samenleving'

volgden bestuurlijke functies elkaar op: gemeenteraadslid en wethouder van Venray, gedeputeerde van Limburg en nu dijkgraaf.

Profijt van opleiding

In al zijn bestuurlijke werk heeft hij profijt van zijn genoten opleidingen – middelbare tuinbouwschool, cultuurtechniek en fysieke geografie. 'Het leuke van de hbo-opleiding is dat je problemen leert oplossen en van de universiteit dat je leert analyseren. Allebei heb ik nodig, los van het feit dat ik voor menig ambtenaar een goede gesprekspartner ben. Een waterschap gaat over waterveiligheid, waterzuivering en klimaatadaptatie. Daar komen veel zaken langs die een relatie hebben met mijn opleiding, bijvoorbeeld hoe organische stof water kan bufferen: 1 procent meer organische stof betekent 10 procent meer watervasthoudend vermogen. Zeer relevante basiskennis voor Zuid-Limburg waar het water de hellingen afstroomt.'

Eerste dijkgraaf

Van der Broeck is de eerste in Limburg die zich dijkgraaf kan noemen. Voorheen werden er voorzitters benoemd. Eigenlijk wel logisch als je bedenkt dat de provincie voorheen nauwelijks dijken had. 'Met de vorming van het nieuwe waterschap is de functienaam dijkgraaf ingevoerd om zo één lijn te trekken met de rest van Nederland. Ondertussen past de naam ook steeds beter; Limburg heeft onderhand zo'n 200 kilometer dijk.' Voor die dijken ligt een investeringsplan van circa 500 miljoen euro. Diverse dijkvakken moeten versterkt of aangelegd worden. 'In zekere zin is het bedroevend dat 25 jaar na de hoogwaters van 1993 en 1995 er voor de veiligheid van 700.000 mensen nog 25 kilometer dijk moet worden versterkt of teruggelegd. Als gedeputeerde heb ik nog een lobbytraject opgezet richting het Rijk om het rijksproject Grensmaas ten zuiden van Maastricht en de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum en dijkversterking tussen Ooijen-Wanssum en Maastricht gerealiseerd te krijgen. De Grensmaas, het grootste rivierverruimingsproject van Nederland, verkeerde in financieel zwaar weer. Het moest worden betaald uit inkomsten van grindwinning, maar door de economische crisis lukte dat niet voldoende. Ook de andere projecten kampten met financieringsproblemen. Niemand dacht dat

het zou lukken om voor alle drie de projecten de financiering te regelen, maar staatssecretaris Jo Atsma zette in 2011 zijn handtekening.' Naast dijken heeft het waterschap 3,4 kilometer demontabele waterkeringen, meer dan alle waterschappen in Nederland tezamen. 'Dat is niet iets om trots op te zijn. Ze zijn duur in onderhoud, eigenlijk willen we ervan af. Ze zijn er ooit gekomen omdat de bebouwing steeds verder richting de Maas oprukte. In 1926 was voor het eerst sprake van hoogwater en toen kwamen we erachter dat de Maas zijn spieren kan spannen.'

Rioolbeheer en -onderhoud

Voor een goed waterbeheer werken waterschappen steeds intensiever samen met gemeenten. Uit welbegrepen eigenbelang, zegt Van der Broeck. 'Er is ons veel aan gelegen de waterhuishouding in het stedelijk gebied op orde te hebben. De regen die daar valt blijft niet binnen de stadsgrenzen. Via het riool komt het bij onze zuiveringen terecht. Kunnen wij de hoeveelheid water niet aan, dan lozen we op de beken. Dat gaat ten koste van de waterkwaliteit. En staat er landelijk gebied onder water, dan krijgen we het stedelijke water er nog eens bij. Ons streven is om het stedelijk water zoveel mogelijk daar te houden. Dus: afkoppelen en stenen eruit, bomen erin. Het is een mind shift. Om burgers te verleiden hebben we samen met de provincie en gemeenten een afkoppelsubsidie.' Wellicht opmerkelijker dan zo'n gezamenlijke subsidie is het rioolbeheer en -onderhoud dat het waterschap voor een aantal gemeenten uitvoert, iets wat andere waterschappen hoogst zelden doen. 'Onze ambitie is om in heel Limburg het gemeentelijke rioolstelsel te gaan onderhouden en te beheren. Zo krijgen we echt een gesloten waterketen en kunnen we beter op het water sturen. De gemeenten profiteren er ook van. Door onze schaalgrootte kunnen wij het werk veel goedkoper uitvoeren. Wat zou het mooi zijn als gemeenten het vrijkomende budget inzetten voor watermaatregelen.'

Innovatief

Het waterschap introduceerde onlangs een nieuw systeem voor de jaarlijkse zuivering van zo'n 150 miljoen kubieke meter water, 'ofwel 3 miljard fusten bier om het in lokale eenheden uit te drukken'. 'Verdygo is een soort legoblokken-systeem. In tegenstelling tot de traditionele statische waterzuivering kunnen we nu snel op- en afschalen en nieuwe units inbouwen als er nieuwe verontreinigingen zijn. Allemaal

voordelen, en Limburgers zijn net als Hollanders: het systeem is ook nog eens 20 tot 30 procent goedkoper, zowel in de bouw als in de exploitatie. Onze zeventien zuiveringen gaan we ombouwen naar het Verdygo-principe. Best innovatief voor een waterschaporganisatie die op zichzelf aardig conservatief is.'

Waterschappen zijn aardig aan het kantelen. Waterschap Limburg heeft inmiddels 30.000 zonnepanelen, een waterkrachtcentrale met elektriciteitsopwekking voor 12.000 huishoudens, ideeën voor een grondstoffenfabriek voor nitraat en fosfaat, en de ambitie om in 2025 energieneutraal te zijn. 'Jong afgestudeerden denken wellicht nog niet snel aan het waterschap. Onterecht, ons scala aan werkzaamheden is ontzettend breed en biedt veel carrièremogelijkheden. Deze boodschap sijpelt wellicht toch langzamerhand door. Begin dit jaar hadden we vijftien verschillende functies opengesteld. Er kwamen veel reacties op.'

Moderne kunst

In zijn vrije tijd doet Van der Broeck ook bestuurswerk. Vrijwilligerswerk doen vindt hij belangrijk. Sinds kort is hij voorzitter van het Venrayse Odapark voor moderne kunst. Van der Broeck laat foto's zien: rode pinguïns met een flesje water op de rug. Het zijn kunstwerken van de Belg William Sweetlove. 'Ze zijn gemaakt van de plastic soep uit de oceaan. De pinguïns zoeken een nieuw leefgebied. Als je dat verhaal erbij hoort, worden die leuke pinguïns ineens een zuur en beangstigend verhaal. Dat is de kunst die we in het Odapark laten zien en waar ik enthousiast van word. Tot eind maart hadden we de expositie La Gabbia, de kooi. Word je in deze maatschappij in een kooi gestopt? Zo ja, wat doe je dan? Bevrijd je je er uit of blijf je zitten? Mensen in de gevangenis willen soms na 20-30 jaar niet meer weg, omdat de maatschappij sterk is veranderd. Zoiets geldt ook voor de burens van het Odapark, vrouwelijke kloosterorde Zusters Ursulinen. Vol overtuiging leven de zusters in een zelfverkozen 'kooi'. De zes nog aanwezige zusters hebben een plek in de tentoonstelling gekregen via een fotoreportage van Franco Gori over hun dagelijkse leven. Een kunstenaarsomgeving zet je aan het denken.'

TEKST RIA DUBBELDAM, FOTO WATERSCHAP LIMBURG

CARRIÈRE

Patrick van der Broeck

Opleiding / Middelbare tuinbouwschool, Venlo (1986), Cultuurtechniek, IAHL (1990), Fysische Geografie, Universiteit Utrecht (1993)

Carrière / Bestuurslid CDA-jongeren CDJA (1989-1995), Statenlid in de provincie Limburg (1995-2002), gemeenteraadslid in de gemeente Venray (2002-2006), wethouder gemeente Venray (2006-2011), gedeputeerde provincie Limburg (2011-2016), dijkgraaf waterschap Limburg (sinds 2017)

Nederland staat aan het begin van een energietransitie. In 2050 moet Nederland energieneutraal zijn. Jeffrey Janssen, ruim anderhalf jaar werkzaam als projectmanager bij PowerField, draagt bij aan deze transitie met zonneparken.

'Zonneparken stimuleren met landschappelijke inpassing'

Wat is PowerField voor organisatie?

'Een bedrijf dat met name grondgebonden zonneparken ontwikkelt en realiseert. We hebben een concept ontwikkeld, waarbij we stukken grond aankopen (of huren) om daarop zonneparken aan te leggen.' De komende maanden starten we met de bouw van het grootste zonnepark van Nederland in Vlagtwedde met een landschappelijke inpassing met blauwe bessen.'

Hoe ben je in deze branche terechtgekomen?

'Ik ben een vreemde eend in de bijt. Bij PowerField ben ik de enige met een écht groene achtergrond. Ruim tien jaar geleden rondde ik mijn opleiding Tuin- en Landschapsinrichting af en ging ik planologie studeren aan de Radboud Universiteit. Na een wereldreis om mijn horizon te verbreden en een korte tijd als zelfstandig tuinontwerper kwam ik bij Eelerwoude terecht, waar ik aan de slag ging in gebiedsontwikkeling. Mijn werkpakket verschoof steeds meer naar zonneparken, doordat partijen als PowerField mij daarvoor inhuurden. Uiteindelijk deed PowerField een aanbod en kwam ik in dienst. Mijn collega's noemen mij weleens een geitenwollen sok.'

Zonneparken liggen politiek gevoelig en mensen willen ze niet in hun omgeving (Nimby). Hoe ga je daarmee om?

'Op informatiebijeenkomsten hoor ik vaak: 'We zijn niet tegen verduurzaming, maar dit is echt niet de goede plek voor een zonnepark.' Bovendien vragen mensen of we niet gewoon daken kunnen volleggen met zonnepanelen. Dat geeft géén aantasting van het landschap. Helaas zijn daken alleen niet voldoende. Wanneer alle daken vol liggen, halen we slechts ten dele de energiedoelstelling. Het is dus en-en. De enige goede

manier om mensen positief gestemd te krijgen is ze vanaf het begin goed te betrekken en mee te laten denken. Ook als dit betekent dat het plan bijvoorbeeld kleiner wordt om meer afstand tot woningen te houden.'

Kun je mensen daarmee overtuigen?

'Belangrijk is hoe je het plan presenteert. Met een plattegrond of een vogelvluchttekening zie je een groot oppervlak zonnepark, wat inwoners en belanghebbenden op het verkeerde been kan zetten. In werkelijkheid op ooghoogte ervaar je zo'n vlak heel anders. Vooral als een zonnepark wordt aangekleed met strategisch groen zoals hagen en struweel. Als je erlangs fietst of wandelt

zie je een landschapselement. Een goede inrichting kan zelfs ecologisch beter uitpakken ten opzichte van bijvoorbeeld intensief bemeste en gemaaide graslanden.

Als Larensteiner streef ik naar een beplanting die landschappelijk en cultuurhistorisch past. Maar willen mensen toch liever een laurierhaag, dan vind ik dat de zeggenschap van omwonenden de doorslag moet geven. Iets dat soms ook lastig is voor vakspecialisten bij gemeente of provincie.'

Duurzame energieopwekking kan ook met zonnepanelen, waterkracht en windmolens. Hoe kijk je aan tegen windmolens?

'Voor windmolens heb je minder grondoppervlak nodig. Bovendien is het aantal winduren groter dan het aantal zonnen. Maar het gaat ook over draagvlak. Over het algemeen is er meer draagvlak voor zonneparken. Die zijn een stuk lager en aan het zicht te onttrekken. Uiteindelijk zullen we zowel windmolens als zonneparken nodig hebben om aan de doelstellingen te voldoen, ook hier geldt dat het en-en is.'

Wat is je ultieme droom?

'Dat we in 2030, dus over elf jaar al, een energieneutrale samenleving hebben. We hebben nog een grote slag te slaan. Zonneparken en windmolens vragen een andere mindset in zowel de politiek als de samenleving. Nu maar hopen dat mensen meebewegen om het landschap te transformeren.

Zelf draag ik mijn steentje bij door samen met mijn vriendin een duurzame woning te bouwen in Mariënelde (Achterhoek). De woning wordt all-electric waarbij onze eigen zonnepanelen alle elektriciteit opwekken, en natuurlijk zorgen we voor een landschappelijke inpassing.'

Naam Jeffrey Janssen

Opleiding Tuin- en Landschapsinrichting, 2007; Planologie, Radboud Universiteit Nijmegen, 2010

Werk Projectmanager PowerField
Vrije tijd Lokale Actie Groep (LAG)
 LEADER Achterhoek die mensen begeleidt in projectaanvraag voor een lokaal initiatief waarmee de leefbaarheid op het platteland verbetert

De VVA Carrièredag op 10 oktober zal in het teken staan van de energietransitie.

Een evenementenbedrijf in de

Eind 2015 vierde de VVA haar 110-jarig jubileum in het restaurant van evenementenlocatie WaterGoed! in Valburg. Wat de meesten toen niet wisten was dat we te gast waren bij het bedrijf van MBCS'er Joost Frijlink. Op het 220 hectare grote evenemententerrein is van alles te doen: klimmen/zippen, tablet games et cetera. Maar Frijlinks evenementenbureau Omnivents organiseert, behalve op thuisbasis WaterGoed!, ook elders in binnen- én buitenland actieve en avontuurlijke bedrijfsevenementen.

Begin april treffen medewerkers de laatste voorbereidingen voor als het mooie weer losbarst en het op WaterGoed! een drukke boel wordt. 'De eerste maanden van het jaar hebben we minder bezoekers, maar dat is maar goed ook. Voor ons is het juist een heel drukke tijd', legt Joost Frijlink uit. 'Onze sales- en marketingmensen zijn razend druk met het verkopen en plannen van activiteiten. Eind april is 80 procent van onze jaaragenda gevuld en hebben we een beeld van hoe het jaar gaat verlopen.'

Start met sportieve activiteiten

Een evenementenbedrijf lijkt niet echt een logisch vervolg op de middelbare cultuur- en bosbouwschool, maar Frijlink zag zich bijvoorbeeld geen boswachter worden in de oude zin van het woord. Dagen achtereen in de natuur is niets voor hem. Daarvoor is hij veel te graag onder de mensen, zegt hij. Als hij nu zou afstuderen, zou dit beroep te overwegen zijn; tegenwoordig is contact met mensen juist een belangrijke taak voor een boswachter. Toch denkt Frijlink dat hij opnieuw in de evenementenbranche zou belanden, als ondernemer. Hij is nu eenmaal

ondernemend van aard. Frijlink reconstrueert zijn loopbaan: 'Als bestuurslid van studentenvereniging Quercus organiseerde ik al van alles. Daarnaast had ik een bijbaan bij een evenementenbureau. Na mijn afstuderen ging ik aan de slag als uitvoerder, maar ik zag me in dit beroep niet oud worden. In 2003 ben ik daarom vanuit een loods bij NS-station Arnhem Presikhaaf begonnen met het verkopen en organiseren van sportieve activiteiten voor bijvoorbeeld vrijgezellenfeesten, vriendengroepjes en kleine bedrijven. Per evenement huurden we een locatie, spullen en een cateraar. Omdat het steeds drukker werd gingen we focussen op een vaste locatie. In 2006 kwam de waterplas in Valburg, die we goed kenden, daarvoor in beeld. We sloten een huurcontract.'

Horeca

De ontwikkeling van het terrein had heel wat voeten in de aarde. 'Bij de waterplas vond nog volop zandwinning plaats. De gebouwen op het terrein, waaronder een boerderij, kapschuur en bakhuis, stonden leeg en waren in slechte staat. Bij de kapschuur bijvoorbeeld keek je tegen de dakpannen aan. Je kent het nu niet meer terug.'

In 2010 kreeg Omnivents het terrein met de gebouwen in erfpacht en kwam er ook horeca bij om mensen een complete dag te kunnen bieden. 'Ons restaurant WaterGoed! met een eigentijds foodconcept en strandterras liep al snel flink uit de hand', lacht Frijlink. 'We zijn nu een evenementenbedrijf in de breedste zin van het woord. Het unieke is dat we van alles kunnen bieden: familie- en relatiedagen, trouwerijen en personeelsfeesten en ga zo maar door. We hebben plek voor duizend mensen voor een geslaagde dag onder één dak en tot vijfduizend op ons buitenterrein in festivalopzet. Maar we doen ook expedities in binnen- en buitenland.'

Voor kleinere evenementen of als gezinnen zich met hun kinderen willen ontspannen, kan men terecht bij Zandziebar aan de andere kant van de plas. Die scheiding is bewust aangebracht om de druk op de evenementenlocatie te verlichten. 'Als je op dezelfde plek tegelijkertijd een vergadering hebt, drie kinderfeestjes, een trouwerij en een personeelsevenement wordt het wel heel druk.' Volgend jaar komt er bij Zandziebar een strandclub en in de plas wordt het Moon Trees-eiland gebouwd. 'Een soort Kolonisten

breedste zin van het woord

van Catan, maar dan real life. We hebben er hoge verwachtingen van.'

Ondernemer van het jaar
2017 was een bijzonder jaar voor Frijlink: hij won de titel Ondernemer van het jaar van de Betuwe. Hij was er blij mee. Het vergrootte de naamsbekendheid van zijn bedrijf en natuurlijk was hij ook wel trots op wat hij en zijn 25 vaste medewerkers en 100 flexkrachten in de loop der tijd hebben neergezet. De diversiteit van het bedrijf maakt WaterGoed! en Omnivents ook interessant als stagebedrijf voor leerlingen Outdoor en recreatie van Helicon MBO Velp. Hij heeft dan ook altijd Heliconners op WaterGoed! Frijlink wil graag maatschappelijk iets betekenen voor de Betuwe, waar hij zich thuis is gaan voelen. 'Voor de omwonenden is het hier fantastisch. Het terrein rondom Zandziebar is openbaar toegankelijk. Je kunt lekker aan het water eten, terwijl je kind in het zand speelt. Je kunt een kano huren, noem maar op. Dat maakt het leven een stukje mooier.'

De Betuwse no nonsense mentaliteit spreekt hem erg aan. 'Iedereen, van fruittelert tot CEO, is hier gelijk aan elkaar. Als er iets is, kan ik de wethouder bellen en zitten we de volgende dag aan de koffie om te brainstormen.' Het is natuurlijk niet zo dat alles kan en dat er vanzelfsprekend overal draagvlak voor is. 'Draagvlak creëer je zelf,' aldus Frijlink. 'Toen we hier kwamen, dachten bewoners dat ze overlast zouden hebben van onze activiteiten, zoals paintballen en quadrijden. Gaandeweg zagen ze dat WaterGoed! iets toevoegt aan de omgeving. Natuurlijk is er af en toe wel

bezwaar van een buurtbewoner die bijvoorbeeld geluidsoverlast ervaart tijdens een muziekfeest. Maar iemand kan zomaar bijdraaien als zijn dochter op datzelfde feest het reuze naar haar zin heeft. Dan is het ineens veel minder een probleem. Je kunt nooit iedereen gelukkig maken.'

Naam Joost Frijlink
Naam bedrijf WaterGoed!/Omnivents
Vestiging Valburg
Medewerkers 25 vaste medewerkers en 100 flexkrachten
Opleiding MBO Bos- en Natuurbeheer, 1994

<https://watergoed.nl>
Joost Frijlink is actief op LinkedIn

Duurzaam ondernemen

Zowel WaterGoed! als Omnivents staan nooit stil. Daar is Frijlink immers ondernemer voor. Zo heeft hij het plan opgevat om op het terrein kleinschalige verblijfsrecreatie te bouwen. Onderscheidend en duurzaam. Bijvoorbeeld houten bungalows of drijvende huisjes. 'In ieder geval gaan we hout en staal gebruiken. Robuuste materialen passen bij de uitstraling van ons bedrijf. Volgende maand gaan de laatste twintig plastic stoeltjes die nog op het terras staan de deur uit en vanaf dan komen er alleen nog natuurlijke of circulaire materialen het terrein op.' De continue zoektocht naar de meest duurzame manier van werken is misschien ook wel een raakvlak met zijn opleiding. 'We zijn ook bezig met 0 op de meter. Daarvoor hebben we al tweehonderd zonnepanelen op het dak van de kapschuur liggen. Dat is nog niet genoeg, we zijn grootverbruiker. Om het doel te bereiken willen we nog een windmolen plaatsen. Daarnaast zijn we in overleg met de grondeigenaar van onze locatie over drijvende zonnepanelen op de waterplas. Daarmee kunnen we ruimschoots in onze energiebehoefte voorzien. Voor de bouw van de nieuwe strandclub willen we alleen gebruikte materialen inzetten en daarmee een bijdrage leveren aan de circulaire economie. Dat is ook gewoon zoals veel mensen het willen zien. Het mag best een beetje robuust en duurzaam zijn.'

TEKST EDWIN VRIEZEN EN RIA DUBBELDAM
FOTO'S WATERGOED!/OMNIVENTS

Een Larensteiner in China

'Ontwerpen voor Zuidoost-Azië en China zijn zonder uitzondering grootschalig'

Zijn hele carrière speelt zich sinds zijn afstuderen in 2012 af in Zuidoost-Azië en China. Tuin- en landschapsinrichter Bert Linssen werkt er aan uitdagende projecten. Hij heeft het enorm naar zijn zin, maar mist het contact met afgestudeerde T&L'ers in Nederland. Dus benadert hij VVA Larenstein. Zijn oproep: 'Wie vindt het interessant om met mij bijvoorbeeld kennis en ervaringen uit te wisselen?'

Via Whatsapp-videobellen legt de VVA zelf vast contact, benieuwd naar hoe het Bert Linssen vergaat. Want hoe kom je nou aan een baan in China? Het is een bijzonder verhaal dat Bert Linssen vertelt. 'Bij mijn afstuderen in 2012 was het nog volop crisis, er was weinig werk in Nederland. Op de Floriade in Venlo kwam ik in contact met

de ontwerper van de Chinese tuin. Hij nodigde me uit om stage te lopen in Shanghai. Een uitnodiging die ik met beide handen aangreep. Wat had ik te verliezen?'

Internationale samenleving
Zo belandde hij bij Nita Design Group in Shanghai. Tussendoor in 2013 was hij een

paar maanden terug in Nederland, maar hier kreeg hij al snel weer een baan bij een ander bedrijf in Shanghai: W&R International Design Group. Sinds 2016 werkt Linssen in Hong Kong voor Atkins, een van oorsprong Britse multinational (ingenieursbureau, stedenbouwkundig ontwerp en planning, projectmanagement en consultancy) die in 2017 in Canadese handen is gekomen. Wereldwijd heeft Atkins 18.000 medewerkers, in Azië 2000 en in Hong Kong 800 verspreid over meerdere kantoren. 'Wij als architecten zijn met z'n 150'en, afkomstig van over de hele wereld. Het merendeel is Chinees, maar er zijn ook medewerkers uit Australië, Griekenland, Nederland, Canada en noem maar op. Een internationale samenleving dus. Aan het hoofd van de divisie architectuur, landschap, planologie en interieur-

ontwerp staat een Nederlander, en het hoofd van mijn afdeling landschaps-architectuur is een Belg. Daar heb ik wel geluk mee.' Al spreekt Linssen natuurlijk uitstekend Engels en basis-Chinees. Momenteel studeert hij Chinees om zijn spreek- en leesvaardigheid te verbeteren.

Virtual reality in het ontwerp

Het werkgebied van Atkins in Hong Kong is China en omliggende landen in Zuidoost-Azië. Linssen werkt aan ontwerpen, maar hij maakt ook projectvoorstellen en offertes. 'Binnen ons team doen alle teamleden ervaring op met de verschillende aspecten van het vakgebied, zo krijgen we de kans om ons te ontwikkelen tot sterke, integrale landschapsarchitecten.'

De ontwerpwerkwijze is sterk aan het veranderen, signaleert Linssen. Virtual reality doet zijn intrede. 'Het is echt iets van het laatste jaar. We maken steeds vaker een 3D-model van het ontwerp en laden dat in in een virtuele omgeving, waar de ontwerper én opdrachtgever het ontwerp met een 3D-bril kunnen bekijken. Vorm, proportie en schaal zijn zo veel beter te beleven, waardoor het ontwerp-proces soepeler verloopt.'

Rol van de landschaps-architect

Het opdrachtgeverschap in Zuidoost-Azië (Vietnam, Maleisië) is anders dan in Nederland. 'In Nederland werken tuin- en landschapsinrichters veelal aan maatschappelijke vraagstukken die vanuit een overheid worden aangestuurd, zoals een woningtekort, een gekanaliseerde beek die natuurlijker moet worden of een nieuwe visie voor een dorpskern. In Maleisië en Vietnam, waar we veel projecten uitvoeren, staan dit soort initiatieven door de overheid vaak nog in de kinderschoenen. Het zijn de projectontwikkelaars die een stempel op de ruimtelijke ordening drukken.' Hoeveel aandacht daarbij is voor landschapsarchitectuur, hangt sterk van de opdrachtgever af. 'In Zuidoost-Azië vindt men het belangrijk om indruk te maken: flashen, mooie plaatjes en dan verkopen. Ontwikkelaars willen snel resultaat, wat soms ten koste gaat van de diepgang en de maatschappelijke bijdrage van het project. De rol van de landschapsarchitect en de grote kwalitatieve bijdrage die deze kan brengen, wordt vaak nog niet volledig

begrepen. We proberen opdrachtgevers ervan te overtuigen dat we voor een goed eindresultaat ook graag betrokken willen zijn bij de uitvoering.'

Ecologisch ontwerpen

In het zich razendsnel ontwikkelende China is wel steeds meer oog voor kwaliteit. 'We hebben al diverse mooie projecten afgeleverd, onder meer het Central Reclamation Phase 3-project voor een nieuw waterfrontpark voor Hong Kong. Projecten in China zijn steeds vaker vergelijkbaar met die in Nederland. Maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken worden vertaald in integraal opgezette projecten waar de landschapsarchitect, stedenbouwkundige en architect nauw samenwerken. Als een Chinese ontwikkelaar ons inschakelt, vragen ze inmiddels of wij bekend zijn met de boomkwekerijen in de regio. Chinese opdrachtgevers erkennen de waarde die hoogwaardig plantmateriaal kan toevoegen aan een project. Het tijdig vastleggen van kwalitatief hoogwaardige bomen heeft prioriteit.'

Het Maleise Gamuda Cove-project in Kuala Lumpur, een 650 hectare woon-, werk- en leefgebied is ook een goed voorbeeld. Dat project hebben we gekregen, omdat wij in onze aanbesteding de bestaande omgeving respecteren en een verbinding met de drie naastgelegen natuurreservaten in het project voorstellen. Hierdoor wordt het stedenbouwkundig plan versterkt door de bestaande ecologische kwaliteit. We stellen voor om de natuurlijke

waterstromen in te zetten voor het afwateringssysteem van het regenwater. Het afgekoppelde water stroomt voor een natuurlijke waterzuivering naar rietvelden die in verbinding staan met de natuurreservaten. De mensen kunnen straks wandelend over vlonderspelen de groene oases in. De stedenbouwkundige van de ontwikkelaar ziet de waarde van ons voorstel, waardeert onze visie en zoekt kwaliteit. Het plan is in de landschapsarchitectuur zo goed gevallen, dat we onlangs de tweede prijs van de HKILA (Hong Kong Institute of Landscape Architects) hebben gewonnen.'

Kansen in Zuidoost-Azië

Het werk bij Atkins in Hong Kong is zo dynamisch en bevalt zo goed, dat Linssen geen plannen heeft om op korte termijn terug naar Nederland te gaan. Dat kan ook, want hij heeft een vast contract en verder is het in Hong Kong eenvoudig om een werkvisum te krijgen. 'Na zeven jaar krijg je een permanente verblijfsvergunning. Hong Kong is heel vriendelijk; alles is gericht op zo goed en makkelijk mogelijk zaken te doen. Ik raad iedereen aan om hier naartoe te komen. Er zijn vacatures. Dus ...wat let je. Er zijn veel Nederlanders hier actief, waardoor je gemakkelijk je eigen draai vindt!'

Larensteiners die graag in contact komen met Bert Linssen kunnen een mail sturen naar: bert_linssen@hotmail.com

TEKST RIA DUBBELDAM

Awarduitreiking voor het Gamuda Cove-project in Maleisië. Bert Linssen staat uiterst rechts op de foto.

Zonnevelden zijn hard nodig voor realiseren doelstellingen duurzame energie

De komende VVA Carrière dag op 10 oktober staat in het teken van de energietransitie. Een thema dat volop in de actualiteit staat en waarover nog veel zal worden gezegd. Bij de uitwerking van scenario's voor de energietransitie blijkt stevast dat we de doelen in Nederland niet kunnen halen zonder een belangrijke bijdrage van wind- en zonne-energie. Het oog valt steeds vaker op grootschalige zonnevelden. Wat vind je van deze ontwikkeling?

Reacties

Ron Janssen

Tuin- en Landschapsinrichting, 1996

Coördinator natuur en landschap bij plattelandscoöperatie Peel & Maasregio

'Als maatschappij zullen we iets moeten doen om energie op te wekken. Je zou liever hebben dat mensen minder energie verbruiken, maar in de huidige tijd zie ik dat dit een utopie is. Dus moeten we zuinig met energie omgaan en schone energie opwekken. De inzet van zonne-energie is prima, maar dan eerst zoeken naar plekken waar het landschappelijk de minste impact heeft. Zoals op de grootste daken van bedrijfspanden (Greenport). Laten we ook glastuinbouwdaken benutten voor zonne-energieopwekking. Zijn we er dan nog niet, dan is windenergie in 'geindustriali-

seerde' landschappen een goed iets en zijn zonneweides binnen een groen landschappelijk kader een mogelijkheid, waar we zorgvuldig mee moeten omgaan. Dus bijvoorbeeld **wel op een oude stortplaats, maar niet in een mooi open cultuurlandschap**. In een kleinschalig landschap, waar de impact te overzien is zou het passen, maar zorg ervoor dat de groene omgeving niet de dupe wordt van een schaduwdiscussie. Mooie compromissen zullen dan gevonden moeten worden! Conclusie: kijk eerst naar alternatieven voor zonneweides, ga er zeer zorgvuldig mee om!

Joyce van den Berg

Tuin- en Landschapsinrichting, 2000

Hoofdontwerper Landschapsarchitectuur/ Duurzaamheid bij Gemeente Amsterdam

'Zonneakkers, zonnedaken, zonnepannen, zonnegevels, zonneramen, zonnewegen, zonnegeluidschermen, zonnen photovoltaic systemen zullen in basismaterialen geïntegreerd moeten worden. Zon en wind zijn hard nodig voor het duurzaam opwekken van energie. De ruimtelijke impact van grootschalige zonnevelden is enorm en daarmee is de acceptatiegraad laag. Naast vele toepassingen in de gebouwde omgeving zal er een plan voor een aantal nationale geconcentreerde energielandschappen noodzakelijk zijn. De opgave

is om zonnevelden een meer-voudige betekenis te geven. 'Energie' zal zowel in steden als in landschappen steeds zichtbaarder worden. **Het is aan ons ruimtelijke ordenaars om te laten zien dat de nieuwe energie- infrastructuur een prettige bijdrage aan de publieke ruimte kan leveren.** We hebben geen tijd meer om te treuzelen.'

Ralph Akkermans

Land- Water en Milieubeheer, 2001
Coördinator grondverwerving
Provincie Noord-Brabant

‘Een varkensboer vertelde me eens: ‘Varkens vind ik best wel stinken, maar bij een goede prijs, ruiken ze ineens toch lekker.’ Zo is het ook met zonnevelden en windmolenparken. Een scheve verhouding tussen baten en lasten geeft weerstand. **Als meer van die baten geïnvesteerd worden in kwaliteit, of als mensen kunnen participeren, wordt het een ander verhaal.**

En dan is er nog de grond-schaarste. Grond is voor landbouw of natuur uitermate geschikt, maar nu komen daar zonnevelden bij. De oplossing

ligt in meervoudig ruimte-gebruik. Er zijn allereerst nog heel veel daken vol te leggen. Daarnaast zijn er minder productieve locaties, zoals geluidswallen of vuilstortplaatsen. De overheid zou met (SDE)-subsidie kunnen sturen in dit meervoudig gebruik en grote oppervlaktes ‘monogebruik’ kunnen ontmoedigen. Dit lukt alleen als de energietransitie landelijk of provinciaal wordt aangestuurd om wildgroei te voorkomen en kortzichtigheid of lokaal gewin tegen te gaan. Met een juiste overheidsregie kan iedereen er baat bij hebben.’

Marieke van Bemden

Tuin- en Landschapsinrichting, 1996
Strategisch adviseur openbare ruimte bij gemeente Zoetermeer

‘Zonne-energie is naast windenergie inderdaad hard nodig voor het realiseren van de energietransitie. Ik denk niet dat voor een duurzame energieopwekking de oplossing noodzakelijkerwijs gezocht moet worden in grootschalige zonnevelden. **In grote delen van Nederland is de druk op de grond daarvoor te hoog.** Laten we eerst het potentieel aan daken dat nog benut kan worden inzetten voor het opwekken van zonne-energie. Ik kan me voorstellen dat plannen voor grootschalige zonnevelden op weerstand stuiten. Geef als handreiking

daarom ruimte aan particuliere initiatieven zoals lokaal georganiseerde coöperaties, waarbij mensen ook direct profiteren van de opbrengst van de zonne-energie.’

Jan Schutmaat

Dier- en Veehouderij, 1990
Startend ondernemer duurzaam voedsel, econometrie en informatie-uitwisseling

‘De laatste jaren is er veel animo om landbouwgrond om te zetten in zonneparken. Zelf ben ik er geen voorstander van. Meestal wordt daarvoor goede landbouwgrond gebruikt.

De wereldbevolking bestaat momenteel uit bijna 7,7 miljard mensen en groeit naar verwachting richting de 9 miljard in 2050. Voor al deze mensen hebben we duurzaam geproduceerd voedsel en duurzaam opgewekte energie nodig. Maar de aarde heeft maar een beperkte oppervlakte vruchtbare grond die gebruikt kan worden om iedereen van voedsel te voorzien. Energie moeten we dus

opwekken daar waar het rendement het hoogst is en de opwekking de voedselproductie niet in de weg zit. Denk aan zonneparken in woestijnen en windmolens op zee en aan de kust. Als we in Nederland zonne-energie willen opwekken, denk ik aan daken en taluds en overige plekken. **Het belangrijkste bij duurzame energie is de trias energetica: wat we niet nodig hebben hoeven we ook niet te produceren.** Ik wens iedereen een duurzaam leven toe.’

Michel Brands

Tuin- en Landschapsinrichting, 1996
Beleidsadviseur Groen en Programmeur Duurzaamheid bij gemeente Laarbeek

‘Ik ben het eens met de stelling. De energietransitie is een enorme opgave, waarbij we ons de luxe niet kunnen permitteren om de vraag te stellen of we wel of geen zonnevelden willen. We willen allemaal stroom uit ons stopcontact krijgen en dan zullen we zeker de eerste twintig jaar alle vormen van energieopwekking hard nodig hebben. De tijd staat echter niet stil en innovaties zullen ons ook nieuwe technieken brengen, waarbij we zonnevelden in de toekomst wellicht niet of minder nodig hebben om in onze energiebehoefte te voorzien. **Maar voor de komende jaren moeten we**

een goede mix zien te vinden tussen zonnevelden, windmolens en andere energiebronnen. Laten we ons vooral focussen op een goede landschappelijke inpassing, een combinatie van functies en een eerlijke verdeling van het rendement in plaats van op de vraag óf zonnevelden nodig zijn.’

Iepen worden geïnjecteerd met DutchTrig om iepziekte te voorkomen.

Aanleg van de groene buitenruimte van Technische Universiteit Eindhoven.

BTL voegt met groen waarde toe aan de samenleving

Meer waarde door groen; voor huidige én toekomstige generaties. Dát is waar BTL voor staat. 'Wij zien er overal ruimte voor: van daktuin tot speeltuin, van bedrijventerrein tot vakantiepark en van woonwijk tot natuurgebied. Elke BTL-medewerker draagt daaraan bij', legt HR-adviseur Kim de Winter uit. Ze licht graag toe hoe mooi en divers BTL is. 'Kom ook bij ons werken. We bieden je prachtige ontplooiingskansen.'

BTL zit al jaren in de lift. Vorig jaar is BTL met 35 nieuwe medewerkers gegroeid. 'Verspreid over 16 vestigingen in heel Nederland hebben we nu zo'n 465 medewerkers in dienst. In het hoogseizoen zetten we daarnaast een flexibele schil van uitzendkrachten in', vertelt HR-adviseur Kim de Winter.

De boodschap die BTL uitdraagt slaat aan. Groen geeft de leefomgeving betekenis. 'Een groene omgeving is heilzaam voor patiënten en ouderen. Groener zorgen, noemen we dat. Zo hebben we ook een profiel Groener leren voor het onderwijs (kinderdagverblijven, basisscholen,

voortgezet onderwijs, beroeps- en wetenschappelijk onderwijs). Want groen bevordert de leerprestaties, stimuleert de ontwikkeling van het brein en nodigt uit tot bewegen. Ons profiel Groener bouwen richt zich op de bouwsector en is breed gedefinieerd. Groen maakt een (nieuwe) woonwijk leefbaar en een bedrijventerrein aantrekkelijk als vestigingsplaats. Een daktuin draagt bij aan waterbuffering en verkoeling. Groen vergroot de waarde van onroerend goed, en ga zo maar door.'

BTL werkt vanuit drie werkmatschappijen die elkaar aanvullen: BTL Advies, BTL Realisatie en BTL Bomendienst. 'BTL Advies is ons architecten- en ingenieursbureau met specialisten die kennis hebben van vraagstukken die gaan over beleid, beheer, tuin- en landschapsarchitectuur, ecologie en techniek. Bij BTL Bomendienst werken onze boomspecialisten. Zij staan onze klanten bij met boomtechnisch advies, specialistische boomverzorging en ziektebeheersing. BTL Realisatie is dé specialist op het gebied van aanleg en onder-

houd van de groene buitenruimte, bekend om de gedreven vakmensen die de meest uitdagende en gevarieerde projecten niet uit de weg gaan.'

Zowel de opdrachten als onze klanten zijn heel divers, legt De Winter uit. 'We vinden het belangrijk om actief mee te denken en de vraag achter de vraag van de klant te ontdekken. Kan het niet nog mooier en met nog meer waarde voor mens en omgeving? Onze medewerkers gaan die uitdaging aan.'

In zo'n omvangrijk en groeiend bedrijf als BTL zijn altijd vacatures.

Onze schaalgrootte en de drie werkmatschappijen bieden veel carrièremogelijkheden. Begin je bijvoorbeeld als afgestudeerde bij BTL Realisatie, maar ben je ook benieuwd naar een functie bij BTL Advies of BTL Bomendienst? Dan bespreken we of je eens bij een project mee kunt lopen. Een uitgelezen kans om te ontdekken waar je kracht ligt en waar je het meest op je plek bent. Bovendien leer je zo BTL door en door kennen, en weet je in toekomst waar je de aanvullende kennis kunt halen. Ofwel: we denken met je mee om je te ontwikkelen en je carrièremogelijkheden te versterken.'

ZIE JIJ EEN CARRIÈRE IN HET GROEN WEL ZITTEN?

Kijk voor meer informatie over BTL en een actueel overzicht van de vacatures op www.werkenbijbtl.nl of neem contact op met Kim de Winter, 0411 62 20 36, Kim.d.Winter@btl.nl

BTL

part of **idverde**

Vorig jaar presenteerde VVA Magazine de rubriek Gastdocent. Dit jaar gaan we door met een nieuwe rubriek over hoe docenten hun vrije tijd besteden. Zijn ze dan ook bezig met hun vakgebied of hebben ze hele andere passies?

André van Harxen

Een natuurpark als achtertuin

'Kijk, zie je die heide? Straks bloeien er weer veel orchideeën. Waar vind je dit binnen de bebouwde kom! Docent Bos- en natuurbeheer André van Harxen wandelt door het Flierbeekpark in Lichtenvoorde, letterlijk zijn achtertuin. 'We hebben hier een prachtig stukje natuur en daar ben ik best trots op.'

Ruim dertig jaar geleden kwamen André van Harxen en zijn vrouw Astrid in de Achterhoek wonen. Achter hun huis waren weilanden en een voetbalveld. In 2001 kwam de gemeente met het plan om dit terrein om te vormen tot een park, het Flierbeekpark. De gemeente riep bewoners op om mee te denken over onder meer de soort beplanting. Van Harxen gaf hier vanzelfsprekend gehoor aan. En zo kreeg hij de ruimte om zelf zijn eigen 'achtertuin' vorm te geven.

Zorgvuldig maaien

Het Flierbeekpark (zo'n 5 hectare) vormt nu samen met twee andere parken de groenblauwe aders van Lichtenvoorde. De parken worden deels begraaasd door schapen. Het stuk van 3000 m² achter de woning van Van Harxen niet. 'Begrazing door schapen is

idyllisch en heeft emotionele waarde voor bewoners, maar voor de bijzondere plantensoorten is het funest. Daarom spraken we met de gemeente af om dit stukje park anders te beheren. We maaien.' Omdat dat heel zorgvuldig moet gebeuren, pakt Van Harxen zelf twee keer per jaar de bosmaaier. Hij kijkt goed welke delen hij met rust moet laten. Om de bodem te versralen voert hij het maaisel af. Dat er orchideeën groeien heeft ook te maken met het verleden. Hier is de bodem nooit bemest geweest. Twee keer per jaar trommelt hij de buurtbewoners op. 'Ik vind het belangrijk om samen te werken. Met harken en kruiwagens verzamelen we het maaisel. De gemeente voert het vervolgens af. Het zijn gezellige zaterdagen voor jong en oud, een mooie manier om elkaar te ontmoeten.'

Agrarisch natuurbeheer

Van Harxen is ook coördinator van de agrarische natuurorganisatie Stichting Marke Vragender Veen. Met de gemeente en boeren maakt hij afspraken over het beheer van bermen en sloten in het buitengebied van Vragender. 'Dat is niet altijd makkelijk. Voor boeren staan economische belangen voorop, terwijl de gemeente landschapselementen wil beschermen. Dit spanningsveld vraagt maatwerk. Je moet de taal van de verschillende partijen spreken om tot afspraken te komen.' De stichting laat het werk uitvoeren door zowel boeren als vrijwilligers. 'Voor de boeren is het beheer een extra inkomstenbron', benadrukt Van Harxen. 'Het is daarom zaak goed af te wegen wat je

wegzet bij boeren en bij vrijwilligers.'

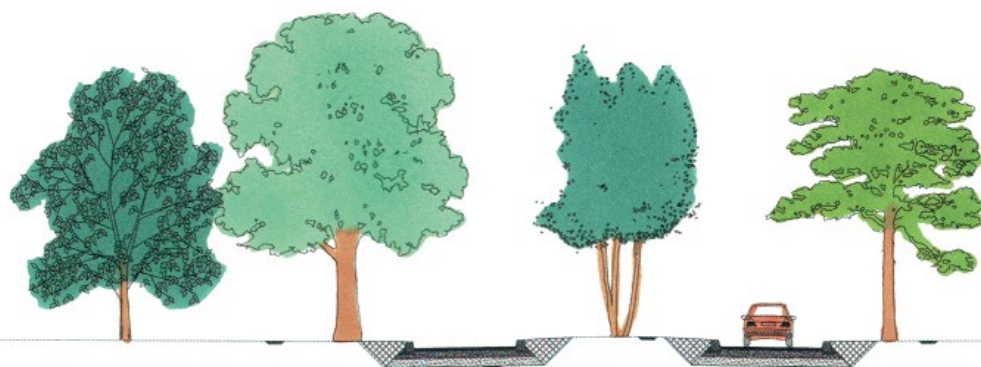
Kennisoverdracht

Door zijn inzet voor zowel het Flierbeekpark als de Stichting Marke Vragender Veen draagt Van Harxen fysiek bij aan de instandhouding van het coulisselandschap. Ook kan hij zijn kwaliteiten als docent zo nu en dan inzetten. 'In het park spreken mensen me aan. Fantastisch, want zo kan ik vertellen over het nut en de noodzaak van ons werk.' Wat hem betreft gaat hij nooit meer uit Lichtenvoorde weg. 'Het is prachtig hier, ik ben lekker onder de mensen en toch is er rust en ruimte. Vanuit mijn huis heb ik een mooi uitzicht op het park; wat wil een mens nog meer?'

TEKST EN FOTO'S LEONIE HEUTINCK

TIJD VOOR EEN DIVERSER BOMENBESTAND!

Essentaksterfte, kastanjebloedingsziekte, iepziekte en eikenspintkever; ziekten en plagen leiden geregeld tot massale uitval in het bomenbestand. Nieuwe ziekten en plagen bedreigen intussen de veel aangeplante platanen en beuken. De remedie is eenvoudig. 'Creëer diversiteit', luidt het advies van Jasper Haster. 'Het draagt bovendien bij aan biodiversiteitsherstel.'

'Biodiversiteit stopt niet op ooghoogte'

Zijn carrière is opmerkelijk. 'Ik ben min of meer bij Boomkwekerij Ebben opgegroeid', vertelt Haster lachend op de hoofdvestiging in Cuijk. Op zijn veertiende begon hij als vakantiewerker en hulpkracht en na de havo wilde hij niets liever dan fulltime in de kwekerij komen werken. Elf jaar later is hij vertegenwoordiger voor Noord- en Oost-Nederland. Voor die functie moest hij wel weer de schoolbanken in. Zijn kennis van bomen en de boomkwekerij is groot, maar de wereld van ontwerpers en opdrachtgevers – de klanten van Ebben – kende hij nog onvoldoende. En zo doorliep hij de deeltijdstudie (associate degree) Tuin- en Landschapsinrichting bij Van Hall Larenstein. 'Ik heb er veel van opgestoken.'

Leuke aspecten in zijn werk vindt Haster advisering over het juiste sortiment en met opdrachtgevers op locatie kijken. 'Het is belangrijk om in een vroeg stadium van de planvorming betrokken te worden, maar ook om tijdens de uitvoering te bespreken hoe een ontwerp uitpakt.' Biodiversiteit vindt Haster een belangrijk thema. Hij verwondert zich erover dat er nog ontwerpen van de tekentafel komen met allemaal dezelfde bomen voor een laan of wijk. 'Terwijl we weten waartoe het kan leiden: bomen die massaal geveld worden door een ziekte of plaag en verarming van de biodiversiteit.' Haster verwijst naar de actie Code Rood van NL Greenlabel, waarvan Ebben partner is, om een einde te maken aan het dramatische verlies aan biodiversiteit. 'In 25 jaar tijd zijn we zo'n 75 procent van al onze insecten kwijtgeraakt.'

'In plannen wordt al wel vaak gedacht aan bloemenmengsels, maar biodiversiteit stopt niet op ooghoogte', maakt Haster duidelijk. Om klanten te inspireren meer diversiteit in het bomenbestand toe te passen heeft Ebben een aantal voorbeeldontwerpen gemaakt. Bijvoorbeeld voor een weg in het buitengebied met een mix aan meerstammige en hoogstambomen. Doordat het geheel transparant blijft, houden automobilisten overzicht. Strak beplante lanen kunnen ook, laat Haster zien. Plant daarvoor bijvoorbeeld verschillende typen esdoorns die ongeveer dezelfde kroon hebben. Pas in de herfst worden de verschillen door de uiteenlopende herfststooi zichtbaar. Ook fraai is de aanplant van verschillende cultivars lindebomen waarmee de bloeitijd voor bijen en andere bestuivende insecten is te verlengen. 'Cultivars en variëteiten van hetzelfde geslacht dragen dus ook bij aan de biodiversiteit. En ze zijn zelden even gevoelig voor een ziekte of plaag als een monocultuur.'

Persoonlijk gaat de voorkeur van Haster uit naar een natuurlijke afwisseling van bomen van verschillende geslachten, maar er zijn ook strategische overwegingen die voor een grote variatie pleiten. 'Zo blijkt uit onderzoek dat mensen straten met een grote afwisseling aan bomen onoverzichtelijker vinden, waardoor ze langzamer gaan rijden. Dit bevordert de verkeersveiligheid.' De kunst is om voor elke locatie de goede mix te maken van sterke soorten die bovendien interessant zijn voor insecten, vogels en zoogdieren. De TreeEbb van Ebben kan daarbij helpen.

Een carrière voor jou bij Donkergroen
als ontwerper, uitvoerder,
projectleider of calculator?
www.werkenbijdonkergroen.nl

 groen
donker
vrij spel voor de beleving

Wij
zoeken jou!

BTL

part of idverde
LEESD-DE-ENDELIJKHEID-DE-PAARDE

Kies voor een groene carrière bij BTL.
Samen met leuke collega's werken aan uitdagende en gevarieerde projecten.

www.werkenbijbtl.nl

HB Adviesbureau

infra sport milieu natuur

Word jij onze nieuwe collega?

- (aankomend) Projectleider groen
- Werkvoorbereider sport en natuur
- Stagiair(e)s/afstudeerders

www.hbadvies.nl

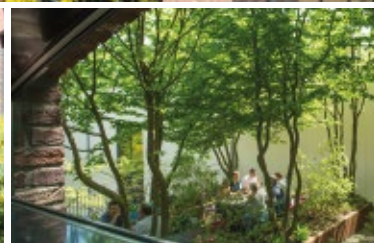
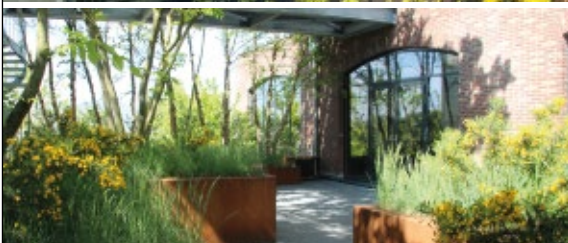
Succesvol samenwerken dat is waar de meer dan 50 adviseurs en ingenieurs van HB Adviesbureau dagelijks hun bed voor uit komen. Samen met collega's, samen met opdrachtgevers én samen met bewoners werken **aan klimaatbestendige en circulaire oplossingen** voor de inrichting van de openbare ruimte, sportterreinen en natuurgebieden. Een boeiende uitdaging waar **anders denken, innovatie en lef** voor nodig is **van professionals**. Het blijft tenslotte mensenwerk.

Wij bieden aankomende en ervaren professionals volop kansen ondersteund met een persoonlijk ontwikkelplan. Ben jij onze nieuwe collega professional? Kijk op www.hbadvies.nl.

Alkmaar - Amsterdam

Jouw nieuwe werkplek?

Gezocht: Groene collega marketing & communicatie

Hou je van bomen, denk en doe je groen en zet je het belang van slimme vergroening graag op de kaart? Dan zit je bij ons helemaal goed! Wij willen namelijk dat de hele wereld groen denkt. Door middel van sociale media, website, brochures, boeken, posters, online bomenzoektool TreeEbb, magazines, advertenties, je kan het zo gek niet bedenken. Dus heb je een creatieve geest, leer je graag nieuwe dingen, ben je enthousiast (en een beetje maf), een aanpakker en heb je een behoorlijke basiskennis van bomen en planten? Kom dan eens bomen over je nieuwe werkplek bij Ebben.

Kijk op ebben.nl voor meer info of stuur meteen je sollicitatie met C.V., instagram-plakboek, youtube-filmpje of profiel naar eigen keuze naar Tom Evers: t.evers@ebben.nl.

